

Føroya Náttúru- og Umhvørvisverndarfelag ávarar:

Vit gera einki fyri at fyrirbygja stórdálking

-Oljuvinnan nærkast og lítið og einki verður gjørt at fyrirbygja møguligari stórdálking. Tørvur er m.a. á fleiri flótibyrkingum og útgerð at taka upp og goyma olju segði formaðurin í FNU, Kári Thomsen m.a. á aðalfundinum hjá felagsskapinum í Havn í gjár. Um tey ymsu málini teir arbeiða við segði hann:

Árið 1994-1995 hevur, sum senna árið, verið merkt av minni aktiviteti, tó at 6 nevndarfundir eru hildnir og nokur mál hava verið frammi, m.a. ruskinnflutningurin hjá Tórshavnar Kommunu, friðing av Slætтарatangi, dálking/alioyvi á Hovsvøtnum, verkætlan til royndarinnisavnan av pappiri til endurnýtslu o.a.

Hølisviðurskiptini gera sít til, at tungt kann vera at fáa reglusemi í náttúru- og umhvørvismálini, og somuleiðis at kunna røkja samskiptið við innan- og uttanlands feløg og stovnar.

Nevndin hevur fleiri ferðir heitt á landsstýrið um stuðul til felagið, men til fánýtis. Aftur í ár er umsókn send 31. januar um stuðul sambært grein 11 í figgjarløgtingslógini fyri 1996 og reglugerð fyrri umhvørvisverndartiltøk frá 1994. Setta eru av 1 mill. kr. til umhvørvisvernd, og hevur FNU søkt um stuðul til m.a. verkætlanir til royndarinnisavnan av pappiri og battaríum. Pappirsverkætlanina høvdu vit frammi í 1987 í smb. við Umhvørvisráðstevnuna. Einki frættist aftur frá landsstýrinum og rykt verður eftir einum svari.

Sakin um Trøllavík er fingin upp á pláss soleiðis at allar fyriskipanir um frá-

Kári Thomsen, formaður í FNU

rensl eru í lagi. Trøllavík verður nú miðstöð fyrri ruskinnisavnan í Suðuroy. Týrt verður og sent til brenningar í Leirvík. Nógvar kann enn gerast við minking av rusk-nøgd og avmáring í tyrving. Tyrvingarplássini fyllast skjótt og má fylgjast við hvussu farið verður fram.

Ruddingardagar eru bert í nøkrum kommunum. Tosað er um felags ruddingardag, men kann tað vera torført at skipa. Uppskot er frammi at geva rósu/viðurkenning til vakrastu/reinastu bygð/by í landinum. Hetta kann vera torført, tí at fleiri bygdir/kommunur eru sera vakrar og reinar og hegnisliga skipaðar í búset-

ing og náttúru.

Hugtakið kann víðkast til eisini at fevna um viðurkenning til persón ella felag, ið hevur víst munagott og nýtt náttúru- ella umhvørvisiltak. Onkur hevur havt frammi, at IRF átti at staðið fyrri tiltakinum, við tað at IRF kemur í allar bygdir í landinum. Hesum eru ikki óllí samd í, tá IRF berturav skal taka sær av renovatión, spillvatni o.ø. Vakrasta ella reinasta umhvørvi fevnir víðari enn so, og hevur FNU í virki og verki sínum nógvar breiðari stöði at standa fyrri at avgera um ella hvør hevur viðurkenning uppiborna. Málið er ikki víðari viðgjørt í nevndini.

Sakin um burturtøku av sandinum í økinum Líknir í Eiðis kommunu varð viðgjørt av friðingarnevndini á tann hátt, at áheitan varð send til felagið Sandgreystur at steðga grevstrinum. FNU hevur fyrri mánaða síðan fingið svarskriv frá friðingarnevndini, har sagt verður, at burturtøka av sandi ikki má koma fyrri, og at tað er sera óheppið at tað við millumbilum hendir at sandur verður tikin. Sakin er fyrribils útsett til friðingarnevndin hevur verið á staðnum við Líknir.

Í sambandi við mótmæli-isskriv til ensku stjórnina

um geislavirka dálking frá Dunreay og ætlanir teirra at sleppa størri nøgdir av spillvatni í havið, hava vit sent skriv til Norges Naturvernforbund, har vit biðja teir um møguligar upplýsingar um nøgdir av geislavirkum evnum í m.ø. Barrenshavinum.

Ráðgevanði umboðsráð ferðavinnunnar hevur fund í november. Staðan er ikki batnað tað stóra í tænaustøðinum innan ferðavinnu. Reglur um gongu- og upphald í náttúru eru gjørdar, men alt ov illa lýstar.

Hagagøtarnar eru ikki loyvdar at brúka í hópum uttan so at hagastýrið ella bóndin hava givið loyvi, og enn finnst føroyskar reglur ikki fyrri sigli/fiskitúrur við føroyskum bátum.

Nógvar restar enn í at fáa alt at rigga frá almennari síðu, samstundis sum ferðafólkatalið ikki øktist nevni-vert og vinnan letur illa at rakstrinum.

Seinasta skriv varð sent landsstýrinum í mars 1994, at seta bann móti at ferðafólk og onnur savna og flyta av landinum ótilgjørdar hálgimsteinar, tidnur, malargrót og steinamosa. Eisini at bann varð sett fyrri at taka egg og ungar. Reglurnar eru komnar, men sera illa hildnar.

Nógvar eftirlýsta ferða-

vinnuskipanin er liðug. Hetta er tekst- og korttilfar, ið vísir hvar áhugavert náttúru- og djóralív finnst. Landið er skipað í oyggjapartar, Suðuroy, Sandoy osfr., og víst er hvar øki finnst, ið hava serligt atliti til t.d. útgrevstur og forn øki, fuglalív, serligt plantu- og djóralív, gøtur, vøtn o.a.

Eiði 3 verkætlanin er ikki slept av SEV, sjálvt um inn-savnaðu mátingar av avfallinum vistu at nøgdnin vaks við hæddini. Borast skal til áirnar í Funnings- og Skálafirði. Landsstýrið hevur sett ymsar treytir við, m.a. at SEV tryggjar smoltframleiðslu í Funningi. Fylgt verður við gongdini í SEV-málinum.

Sjónliga dálkingin finnst enn fleiri staðir í landinum. Í t.d. Saksunardal siggjast enn upptærd landbúnaðar-amboð, sprengimáttur, dekk o.a., eins og fjøran í Skálabotni og aðra strendur við eru illa dálkaðar av alskyns burturkast. Fleiri grótbrot og útgrevstrar verða brúktir til goymslu av vega- og landbúnaðar-amboðum. Hetta skemmur og týður uppá líkasælu at halda alt snøgt og ruddiligt.

Gamlar rusk- og flutningsbingjur siggjast í nýtslu í bygdum sum óhygðum øki til goymsluhúð í landbúnaði. Hetta skemmur almikið og sær seg illa.

Oljuvinnan nærkast og lítið og einki verður gjørt at fyrirbygja møguligari stórdálking. Tørvur er m.a. á fleiri flótibyrkingum og útgerð at taka upp og goyma olju.

FNU eigur at hava umboðan í Oljuráðleggingarnevndini tá umhvørvismál hava avgerandi týdning í fyriskipan og rakstri innan oljuindnaðin. Kannað verður um ráðleggingarnevndirnar í Hetlandi og Norra hava umboðan úr naturverndarfelagunum.

Tórshavnar kommuna flutti í februar í ár inn góð 40 tons av ruski til brenningar. Hetta skuldi vera ein roynd at fáa rakstur í KOB og at útflyta øsku ella ilskuna. Málið bleiv ein rættulig gøla fyrri kommununa og bleiv tað við royndina, ið bert fáir býráðslimir og so brennistáðarstjórin mettu sum skilagøða. Mótmæli-sskriv bleiv sent landsstýrinum og víst á tørvin at fáa lóg ella kunngerð um bann móti innflutningi av ruski til brenning/viðgerð ella goymslu. Ivasamt er um landsstýrið kemur við nøkrum reglum, og eigur tí at verða rykt eftir lógarsmiðinum. Vit rokna ikki við at Tórshavnar kommuna finnur upp á fleiri smartar rusk-loysnir, men vit mugu álíkavæl vera á varðhaldi.

Vit gera einki fyrri at fyrirbygja eina møguligari stórdálking í sambandi við eina komandi oljuvinnu segði formaðurin í FNU á aðalfundinum í gjár

Staðfest varð at royksreinsanin ikki var í lagi, og má tí haldast á fram at krevja hesi viðurskipti sett í rættlag.

FNU var boðið til umhvørvisfund hjá Heilsufrøðiliga Starvsstovuni, ið hildin varð á Hafnia 15. febr. Fólk frá starvsstovuni søgdu frá um arbeiðið innan m.a. skráseting og tiltøk til reinsan av drekki- og brúksvatni.

Royrir vórðu gjørdar við sankutøðum í húsarhaldunum. Hjá nøkrum eydnaist væl, og komst tað mest av áhuga at røkja tøðini.

Áheitanin kom í vár til FNU at hjálpa til at fáa Slætтарatind friðaðan. Málið tók seg upp tá tað hoyrdist at Atlantic Airways/Tyrludeildin hevði í ætlan at gera ferðafólkaturar til og frá Slætтарatindi. Áheitan er send friðingarnevndini, sum á fundi 21. febr. viðgjørdi málið uttan at gera nakra niðurstøðu. Nevndin ynskir fleiri upplýsingar og hevur útsett sakina.

Nýliga kom áheitan frá Silaveiðifelagnum í Suðuroy. Teir biðja um hjálp, so Hovsvøtnini verða spard fyrri øðrum 20 árum við smoltlovi. Rotanon var frammi til viðgerð av sjúku á vatninum, men er eingin viðgerð farin fram enn. Vit hava sent mótmæli-sskriv til landsstýrið, við áheitan um ikki at geva smoltlovi á vøtnum okkara.

Nevndin, 19. apr. 1996

Skráseting Føroya hevur í dag skrásett niðanfyri standandi fráboðan:

Skrásetingar-nr.
P/f 1813,
P/f Faroe Seafood
Supply Ltd.

Viðtøkur broyttar:
24.11.1995.

Nýtt navn: P/f Frá 22.
November 1995

Nevnd:
Farin úr nevndini: Frank
Uhrenholt, c/o F. Uhrenholt
Fisk A/S, Odensevej 11,
5500 Middelfart.
Johan Páll Joensen,
700 Klaksvík og Jóhan
Joensen, 410 Kollafjørður.
Innkomin í nevndina:
Jógvan P. Lassen, adv.
(formaður), 100 Tórshavn.
Anna Dam, adv.ft., 100 Tórshavn.
Ingi Højgaard, adv.ft.,
100 Tórshavn.

Skráseting Føroya
tann 19. april 1996

Kristin Balle

